

Mareșalul Constantin Prezan

(1861-1943)

Constantin Prezan, despre care mareșalul francez Ferdinand Foch – comandantul Înaltului Comandament Aliat de pe Frontul Occidental – spunea că a fost „*unul dintre cei mai mari strategii ai Primului Război Mondial, cel cărui Antanta, ca și România îi datorează atât de mult*”, s-a născut la 27 ianuarie 1861 în localitatea Butimanu din județul Ilfov (azi, Dâmbovița).

În perioada 1874-1878 urmează Școala Fiilor de Militari de la Iași, iar, între anii 1878-1880, Școala Militară de Infanterie și Cavalerie din București, pe care o absolvă cu gradul de sublocotenent, fiind repartizat comandant de pluton în Batalionul 2 Geniu din Regimentul 7 linie (Infanterie). În anul următor, 1881, intră la Școala Specială de Artilerie și Geniu, nou înființată.

După absolvirea acesteia, în anul 1883, cu gradul de locotenent, obține prin concurs, dreptul de a-și continua studiile la Școala Militară de Aplicații pentru Artilerie și Geniu de la Fontainebleau, din Franța, pe care o absolvă în anul 1886. Aici, obține și brevetul de ofițer de stat-major.

În perioada 1886-1889 este încadrat la Regimentul 1 Geniu și, concomitent, funcționează ca profesor-ajutător la Școala de Aplicații de Artilerie și Geniu, dar și la Școala de Ofițeri de Infanterie și Cavalerie. În 1887 este înaintat la gradul de căpitan și trecut pe funcția de profesor. Timp, în care scrie câteva volume de profil, între care și lucrarea „*Curs de fortificație. Fortificația țărilor*”.

În 1890, datorită rezultatelor deosebite de la catedră și a pregătirii demonstrate în practică, a fost selecționat și trimis, pentru 2 ani, la Magdeburg, în Germania, ca delegat special al Ministerului de Război, pentru a supraveghea fabricarea componentelor viitoareii linii de fortificații Focșani - Nămolosa - Galați. În 1892 este înaintat la gradul de maior și numit comandant de batalion în Regimentul 1 Geniu, unde activează până în 1894.

La 1 ianuarie 1895 a fost numit șef al Serviciului Geniu din Comandamentul Corpului 2 Armată din București și, în același an, a fost înaintat la gradul de locotenent-colonel. Apoi, este numit în funcția de comandant al Cetății București (respectiv, al întregului ansamblu de fortificații).

În 1896, pe bază de selecție, este cooptat ca ofițer în Statul Major Regal iar, la scurt timp, a fost numit Adjutant al Principelui Moștenitor Ferdinand I, pentru aproape 5 ani. În 1901 este înaintat la gradul de colonel și mutat la Administrația Centrală a Războiului, continuând să fie Adjutant.

În 16 noiembrie 1901 este numit în funcția de comandant al Regimentului 7 „Racova nr. 25” din Vaslui, iar, în 15 aprilie 1904, comandant al Brigăzii 13

Făuritori și martiri ai Unirii Basarabiei cu România

Infanterie din Bârlad. La 10 mai 1907 este înălțat la gradul de general de brigadă.

Cu începere de la data de 1 noiembrie 1910, generalul Prezan este numit comandant al Diviziei 3 Infanterie, iar la 1 aprilie 1911, preia comanda Diviziei 7 Infanterie din Roman, în fruntea căreia, în vara lui 1913, ia parte la al doilea război balcanic.

La 1 aprilie 1914 este numit comandant al Corpului III Armată, timp în care i se acordă și gradul de general de divizie. După 2 ani, trece la comanda Corpului IV Armată, care – odată cu intrarea României în Primul Război Mondial, se transformă în Armata a IV-a (Armata de Nord).

În 10 noiembrie 1916 este trecut la comanda Armatei I, pe structura căreia se înființează Grupul de Armate „General Prezan”, în fruntea căruia participă la operațiunea „Bătălia pentru București” sau „Bătălia de pe Argeș-Neajlov” din cursul aceleiași luni.

În 5 decembrie 1918 este numit în funcția de șef al Statului Major General și, concomitent, șef al Marelui Cartier General, adăugându-i-se la noul grad de general de Corp de Armată și demnitatea de „Adjutant” (al Regelui Ferdinand care, de drept, funcționa în primul eșalon al Marelui Cartier General, dar – între timp – preluase șefia Înaltului Comandament Aliat româno-rus).

În această funcție, cu sprijinul Misiunii Militare Franceze, reorganizează armata, întocmește planul de campanie pentru anul 1917 și conduce operațiunile din vara aceluiași an de la Mărăști, Mărășești și Oituz, avându-i în subordine nemijlocită pe generalii Constantin Christescu (subșef al Marelui Cartier General), comandant al Armatei I (înlocuit cu generalul Eremia Grigorescu) și pe generalul Alexandru Averescu, comandant al Armatei a II-a. În Pasul Oituz, generalul Prezan este rănit, dar păstrează secret acest fapt, purtând schijele în șoldul drept, câteva luni.

În noiembrie 1917, pentru a evita participarea la încheierea Armistițiului cu Germania de la Focșani, Regele Ferdinand îi încredințează generalului de Corp de Armată Adjutant Constantin Prezan și comanda de căpetenie a Armatei Române – calitate, în care conduce operațiunile armatei române în Basarabia și Bucovina. Întreține relații deosebite și colaborează bine cu generalul francez Henri Mathias Berthelot, ca și cu omologul său rus, generalul Dmitrii Grigorievici Șcerbacev.

În data de 6 aprilie 1918, forțat de împrejurări, demisionează din armată, pleacă la Paris și se operează la șoldul drept, implantându-i-se o placă metalică. În tot acest timp, din însărcinarea expresă a Regelui Ferdinand, ca și a fostului și viitorului prim-ministru Ion I. C. Brătianu, menține legătura cu înalții oficiali francezi, în vederea reintrării României în război, alături de Aliați.

În 10 noiembrie 1918, la solicitarea Regelui Ferdinand, preia șefia Marelui Cartier General, participă cu armata la apărarea Marii Unirii, eliberează Ardealul, Banatul și întreg Maramureșul, iar după ofensiva trupelor ungare, trece râul Tisa; ca, în 3 august 1919, trupele române să intre în Budapesta și să alunge administrația sârbă din Timișoara. În prima parte a aceluiași an, la cerere,

Făuritori și martiri ai Unirii Basarabiei cu România

sprijină trupele cehoslovace împotriva trupelor ungare, împiedică bolșevizarea Ungariei și continuă contraofensiva înspre vest până când unitățile române sunt oprite de către Comisia Militară Interaliată. La data de 20 martie 1920, odată cu demobilizarea armatei, generalul Prezan demisionează pentru a doua oară.

După trecerea în rezervă, a fost ales membru de onoare al Academiei Române, precum și al Academiei Oamenilor de Știință din România. În câteva rânduri, i s-a propus să formeze guvernul, dar a refuzat, după cum a refuzat orice afiliere politică. Regele Ferdinand I l-a păstrat ca Prim-sfetcnic și membru în Consiliul Coroanei, iar Regele Carol al II-lea i-a încredințat demnitatea de Consilier Regal. A fost „cap” al Cavalerilor Ordinului „Mihai Viteazul” și singurul deținător al celor 3 ordine. A deținut 34 de ordine și medalii românești și străine, între care și Legiunea de Onoare a Franței.

În 1930, a fost înălțat la gradul și demnitate de Mareșal al României.

S-a stins din viață la 27 august 1943 și a fost înmormântat în curtea conacului său de la Schinetea - Dumești din județul Vaslui, alături de soția sa, Olga-Elena – fostă domnișoară și doamnă de onoare a Reginei Maria – decedată cu 3 luni înainte.

Mareșalul Constantin Prezan a rămas în istorie, ca principal artizan al Reîntregirii Neamului Românesc, supranumit „*generalul unității naționale*”.

General-locotenent (r) dr. Grigore Stamate